

Hřib nachový čili purpurový

seriál
**PŘÍRODA
VALAŠSKA**

Houbaření je doslova českou národní vášní a hřibovité jsou bezesporu nejoblíbenějšími druhy v našich kuchyních. Najdeme zde bohužel také druhy na pokraji vyhynutí. Takovým kriticky ohroženým druhem je podle Červeného seznamu hub České republiky hřib nachový.

Hřib nachový patří k našim nejvzácnějším a nejkrásněji zbarveným hřibům, které můžete najít od června do října. Bohužel, neznalí houbaři jej často považují za podivně zbarvený hřib koloděj. Jsou známy případy,

kdy houbaři z neznalosti zcela vyplnili celou jeho lokalitu. Netuší, že si domů neodnáší jedlé koloděje, ale vzácné a také značně jedovaté hříby nachové. Mohl by je tak čekat místo večere pobyt v nemocnici a k dovršení všeho případně i sankce za sběr chráněného druhu. Tento hřib obsahuje podobně jako hřib satan takzvané tepelně nestabilní toxiny. Jediným štěstím lačných houbařů tedy je, že hříby nekonzumují v syrovém stavu.

Tato vzácná houba se vyskytuje ojediněle v Javorníkách. Roste v zachovalých, přírodě blízkých lesních porostech, na teplých prosvětlených místech v doubravách, dubohabřinách a bučinách. Podobná stanoviště má v oblíbě také jeho blízký příbuzný hřib satan, který je stejně jedovatý. Tvoří mykorhizní vztah především s duby, méně často po-

tom s bukem. V rámci ČR leží většina jeho lokalit v chráněných územích, ale i tam je často sbírán houbaři. Mnohé z jeho dřívějších lokalit v posledních desetiletích zanikly. V současnosti je kromě Chráněné krajinné oblasti (CHKO) Beskydy znám pouze z CHKO Pálava a z CHKO Český kras, případně z maloplošných chráněných území v okolí Prahy a Brna.

Lidé by si proto měli více všimnout hřibů a sbírat jen ty, které umí stoprocentně určit. Důležité je zejména zbarvení klobouku, třeně a dužniny. Klobouk hříbu nachového

je krémově béžový, na okraji narůžovělý. Třeně nese výraznou purpurově červenou

sítku na žlutém podkladě. Dužnina je citrónově žlutá, na řezu rychle modrá.

Největší hrozbou pro tento hřib však zůstává ničení jeho přirozeného prostředí. Tím jsou světlé prosluněné lesy s přirozenou skladbou dřevin, tedy dubu, buku, habru, lísky a lípy v teplých oblastech. Ohrožený je výsadbou smrku, ale i velkoplošnými těžbami. Otevření prostoru po těžbě totiž vede k vysoušení půdy. Stejně tak působí zhoubně na růst podhoubí používání těžké mechanizace při těžbě, jejímž následkem je zhutňování půdy a změny vodního režimu, které končí oslabením až odumřením podhoubí. A další mladé hříby nachové pak již nevyrostou.

Autor: Jitka Wolfová, mykolog Přírodovědného oddělení Muzea regionu Valašsko, Valašské Meziříčí, foto: Petr Wolf